

**Uunga siunnersuut: Najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnerit pillugit
Inatsisartut inatsisaat**

*Inuussutissarsiornermut, Niuernermet, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut
Naligiissitaanermullu Naalakkersuisunit saqqummiunneqartoq*

pillugu

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini (kingullermik) ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Karl Tobiassen, Siumut, Siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, Siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Lars Poulsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Adam Kristensen, Inuit Ataqtigiit, Ataatsimiititaliamut ilaasortamut
sinniisoq

Inatsisartunut ilaasortaq Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Knud Mathiassen, Naleraq

UPA 2024-imi ulloq 9. april 2024-mi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Inatsimmit paasiuminartumik, ajornannginnerusumik atuisunullu atoruminartumik , najukkani najugaqartut aatsitassanik atuisinnaanerannik ammanerulersitsisussamik, pilersitsinissaq najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnerit pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutikkut siunertarineqartoq Naalakkersuisunit paasissutigineqarpoq. Siunnersuut aqqutigalugu najukkani innuttaasut salliutinneqarnissaat najukkanilu aatsitassarsiornermik suliffeqarfiit siuarsarneqarnissaat Naalakkersuisunit kissaatigineqarpoq.

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut una killiliussatut inatsisaavoq ukuninngalu suliaqarnernut atorneqassalluni:

1. Inuit ataasiakkaat akuersissummik peqaratik aatsitassanik katersisarnerat piiaasarnerallu.
2. Annikitsumik aatsitassarsiornermut suliaasaqarfik.
3. Kalaallit Nunaanni illuliortiternermut suliaassami imaluunniit sanaartornermi suliaassami illuliornermut atortussatut imaluunniit sanaartornermut atortussatut atugassanik ujaraaqqanik, ujaqqanik assigisaannilluunniit aatsitassanik piiaaneq.

Killiliussatut inatsisiliornermi siunertaavoq suliaasaqarfimmik aqutsinermi tunngavissanik pingaarnernik aalajangersaanissaq. Killiliussap taassuma iluani Naalakkersuisut aalajangersakkanik atugassarititaasunillu erseqqinnerusunik aalajangersaanissamut piginnaatinneqarput. Naalakkersuisut ilaatigut nalunaarutini, akuersissutitut najoqqutani akuersissutinullu atugassarititaasuni nalinginnaasuni aamma akuersissuteqarnerni pisinnaatitsissummik pigisaqartunut imaluunniit akuersissuteqarneq malillugu pisinnaatitaasumut nalunaarutigineqartuni aalajangersakkanik aalajangersaasinnaapput. Aalajangersakkanik erseqqinnerusunik aalajangersaanissamut Naalakkersuisut inatsimmi piffinni arlalinni piginnaatinneqartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Naalakkersuisut akuersissutinut aalajangersagaliorsinnaanermut piginnaatitsissuteqarnertik atorlugu piaartumik akuersissuteqarnermut il. II. ersarissunik killiuliussassanik pilersitsinissaannik ataatsimiititaliamit kaammattuugineqarpoq, taamaalilluni assigiissumik ersarissumillu sulissineq qulakkeerneqarsinnaaqqullugu.

Siunnersuutip imarisai erseqqinnerusut siunnersuummut nalinginnaasumut nassuiaatini kapitali 2-p, siunnersuummi immikkoortut pingaarnertit ataanni nassuiaatigineqarput, taakkulu innersuussutigineqarput.

Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Inatsisissatut siunnersuut siullermeerinninnermi annertoorujussuarmik oqallisigineqarpoq. Siunnersuut siullermeerinninnermi pingaarnertut taperserineqarpoq, tamatumalu peqatigisaanik iluarsiiisutissanik siunnersuuteqartoqarluni. Pingaartumik oqariartaatsit aalajangersimasumik najugaqartut aalajangersimasumillu najugaqartuunngitsut kiisalu aatsitassarsioqatigiit avataaneersut aningaasaleerusussusiannut siunnersuut una akimmisaartitsissanersoq oqaluuserineqarput. Taamatuttaaq avatangiisit sillimaniarnermullu tunngasut kiisalu tusarniaanermut akissutit siunnersuummi matumani naammattumik ilanngunneqarsimanersut oqallisigineqarput. Pineqartut marluk ataatsimiititaliap matuma kinguliani sammissavai. Taamaattumillu anguniakkanut pineqartut ikorfartuusaasussamik inatsisiliortoqarsinnaaqqullugu najukkami aatsitassanut tunngasunik suliaqarnernik aqutsinermi isiginiagassat suut salliuinneqartariaqarnerisa paasinarsisinneqarnissaa

pisariaqartinneqartoq tamanit isumaqatigineqarpoq. Tamanna tunngavigalugu inatsisissatut siunnersuut Inuussutissarsiornermi Aatsitassanullu Ataatsimiititaliamut suliarineqartussanngorlugu innersuussutigineqarpoq.

Tusarniaanermi akissutit

Siunnersuut piffissami 2023-mi 12. oktoberimiit 17. novemberi tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermi akissutit siunnersuummut ilanngunneqarput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasoqarfianit ilusissatut piumasaqaatinut naapertuuppoq.

Tusarniaanermi akissutit pillugit allakkiami ima allassimasoqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq; ”oqaaseqaatit tiguneqartut naalisarlugit issuarneqarput”. Tusarniaanermi akissutit eqqortumik allaaserineqarpata taamatut periuseqarnissaq akornutissaqanngilaq.

Tusarniaanermi akissutinut ataatsimiititaliap oqaaseqaatai allat:

Ataatsimiititaliamit aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq SIK-p tusarniaanermi akissutaa Inuussutissarsiornermut, Niuernermi, Aatsitassanut, Inatsiseqarnermi Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit oqaaseqarfigineqarsimangimmat. Masiup tusarniaanermi akissutani ilanngussaaq 3, SIK-mit allagaq, kisimi oqaaseqarfigineqarsimavoq. Tassunga atatillugu ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq Bluejay Mining Plc tusarniaanermi akissummini arlalinnik apeqquteqarmat Inuussutissarsiornermi, Niuernermi, Aatsitassanut, Inatsiseqarnermi Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfimmit oqaaseqarfigineqanngitsunik.

Ulloq 19. april 2024-mi sassartitat

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini Nuuk Gemstone sassartippaa. Siunnersuutip annikitsumik aatsitassarsiornermi kingunerisassai pillugit isummatik naliliinertillu sassartitat saqqummiuppaat.

Ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinnerit

Inuutissarsiornermi, Niuernermi, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumik ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqateqarnissamut ulloq 3. april 2024-mi ataatsimiititaliap aggersarneqarpoq, tamatumani inatsisissatut siunnersuut Naalakkersuisumit nassuiaatigineqarpoq. Ataatsimiinnermi atortut ilanngussaaq 1-itut ilanngunneqarput.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu Inuutissarsiornermi, Niuernermi, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq ilisimatitsiffiusumik ulloq 2. maj 2024 ataatsimeeqatigaa. Inuutissarsiornermi, Niuernermi, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisumik ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinnissamut

aggersaassut ataatsimiinnermilu apeqqutit oqaluuserineqartunut akissutit isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut 2-tut ilanngunneqarput.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Aalajangersakkat taaguutillu aalajangersimasut pillugit ersarissaasoqarnissaa Inatsisartuni siullermeerinninnermi kissaatigineqarpoq. Aallarniutigalugu kissaatit taakku ataatsimiititaliamit isummerfigineqarput.

“Aatsitassat qinngornernik ulorianartunik akullit” pillugit ersarissaasoqarnissaanik kissaateqartoqarnera (§ 6 imm. 2 aamma § 13 imm. 1)

Aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik katersinissamut, piaanissamut annissinissamulluunniit inerteqquteqarnerup annikitsumik aatsitassarsiornernik suliaqarnerup ineriartortinneqarnissaanut, tassungalu ilanngullugu ujaqqanik pinnersaasiassanik tunisarsiornernut, kinguneqarnissaa ernummatigineqartoq Inatsisartuni siullermeerinninnermi oqaatigineqarpoq. Tamatumani aatsitassat sorliit “aatsitassatut qinngornernik uloriarnartulittut” isigineqarnersut erseqqissaatigineqassasoq kissaatigineqartoq saqqummiunneqarpoq. Siunnersuummut nassuiaatini allassimavoq aatsitassat qinngornernik akullit tassaasut aatsitassat pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akullit.

Aatsitassanik qinngornernik ulorianartunik akulinnik katersinissamut piaanissamullu inerteqquteqarneq Naalakkersuisunit qanoq nakkutiginiarneqarnersooq peqatigitillugu kiisalu tamanna annikitsumik aatsitassarsiortunut qanoq piumasaqaateqarfiunersooq apeqquserneqarpoq. Pissutsit taakkua ataatsimiititaliamit oqaluuserineqarput Naalakkersuisunullu itisileeqqusilluni apeqquteqarpoq. Tassunga atatillugu ulloq 2. maj 2024-mi, ilanngussaq 2, Naalakkersuisup akissuteqaataa innersuussutigineqassaaq.

Inuit akuersissuteqanngitsut annikitsumillu aatsitassarsiornissamut pigisaqartut aatsitassanik 100 ppm-inik qaangerlugu uranitalinnik atuisoqaqqusaannginnera ersarissumik aalajangersakkamut *Naalakkersuisut* allannguutissamik siunnersuuteqarnissaanik *ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput*.

Taaguut “aalajangersimasumik najugaqartuunngitsut” (§ 8 aamma § 9)

Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq taaguut ”aalajangersimasumik najugaqanngitsut” siunnersuummi assigiinngitsunik marlunnik atorneqartoq:

(§8)

Inuit qaammatit pingasut sinnerlugit Kalaallit Nunaanniissimasut, taamaattorli § 5, imm. 3 naapertorlugu aalajangersimasumik najugaqartuunissamik piumasaqaatinik eqquutsitsinngitsut.

Inuit taakku qaammatisiutit malillugit ukiumi ataatsimi 1 kg angullugu aatsitassanik maaniinnarmiittunik inuussutissarsiutiginagu katersisinnaapput.

Taamaalilluni aatsitassanik sunilluunniit atortulerluni piaanissaq mattunneqarpoq.

Inuit taakku annessinissamik akuersissummik peqaratik qaammatisiutit malillugit ukiumi ataatsimi 1 kg angullugu aatsitassanik maaniinnarmi katersorneqarsimasunik annessisinnaapput. Aatsitassat killiliussamit tamatuminnga annertunerusut anninneqarsinnaapput uppersarneqarsinnaappat, aatsitassat aalajangersimasumik najugaqartunit pisiarinqarsimasut imaluunniit ilisimatusarnissaq siunertaralugu katersorneqarsimasut.

(§9)

Inuk aalajangersimasumik najugaqartuunngitsoq aammalu § 9, imm. 1 naapertorlugu qaammatini siuliini pingasuni nunatsinniissimanngitsoq.

Inuit taakkua aatsitassanik katerseqqusaanatilluunniit piiaqqusaanngillat, taamaaliorneq ilitersuisoqarluni angalaarnermut atatillugu pinngippat, aammalu aatsitassanik annessinissamut akuersissummik tunineqarsimagunik imaluunniit aatsitassat aalajangersimasumik najugalimmit pisiarinqarsimasut uppersarneqarsinnaappat aatsaat annessisinnaallutik.

Aalajangersimasumik najugaqanngitsut, taakkunungalu ilanngullugit takornariat, aatsitassanik nalituunik, assersuutigalugu kuultinik, annessisinnaanerit isumakuluutigineqartoq siunnersuummik siullermeerinninnermi oqaatigineqarpoq.

Aatsitassanik annessuinermit nakkutilliinerup killilimmik periarfissaqartitaanera Inatsisartut ernumassutigigaat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq. Nunap pisuussutai nalillit eqqunngitsumik annessorneqannginnissaat qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqarpoq taamaammat Naalakkersuisut nakkutilliisutut oqartussat pisinnaatitaaffiinik pitsanngorsaaffiginiarlugit sulissuteqarnissaa ataatsimiititaliamit pingaartutut isigineqarpoq.

Aatsitassanik ilisimatusarnissaq siunertaralugu annessisinnaatitaanerup erseqqissarneqarnissaanik (§ 9 imm 4 aamma § 34, imm. 1) tamannalu pillugu aalajangersakkanik aalajangersaasoqarnissaanik kissaateqarneq

Siunnersuut naapertorlugu inuk aalajangersimasumik najugaqanngitsoq aatsitassanik ilisimatusarnissaq siunertaralugu katersorneqarsimasunik piarneqarsimasimasunilluunniit annessinissamik akuersissutitaqanngitsumik annessisinnaavoq.

Aatsitassanik katersineq, piiaaneq annessinerlu qaqugukkut ilisimatusarnermit siunertalittut isigineqassanersoq pillugu piumasaqaatinik erseqqinnerusunik aalajangersaasoqarsimannginnera isumakuluutigineqartoq siunnersuummik siullermeerinninnermi oqaatigineqarpoq. Kapitalimi pineqartoq malillugu aatsitassanik katersisarneq, piiaasarneq annessisarnerlu pillugit aalajangersakkanik erseqqinnerusunik

aalajangersaanissamut Naalakkersuisut § 12, imm. 1-mi tunngavissinneqartut aalajangersaanissamut ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq

Siunnersuummik suliarinninnermi ataatsimiititaliap ernumassutigineqartoq isummerfigineqarnissaa Naalakkersuisumut qinnutigaa. Annissuineq ilisimatusarnermik siunertarineqarneranik uppersaateqartoqartarnissaanik piumasaaqateqartoqartarnissaa pillugu Naalakkersuisup ataatsimiititaliamut ilisimatitsissutigivaa, takuuk ilanngussaq xx.

Nalunaarummi piumasaaqatit taakkua ersarissarneqarsimanissaat ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq.

Taaguut “aalajangersimasumik najugaqartut“

Aalajangersimasumik najugaqartut kikkuuneri Inatsisissatut siunnersuutip siullermeerneqarnerani oqaluuserineqarpoq, tamannalu ataatsimiititaliamit peqqissaartumik suliarineqarnissaa kissatigineqarpoq. § 5, imm. 3-mi aalajangersagaq malillugu aalajangersimasumik najugaqartoq tassaavoq inuk ukiuni siuliini 5-ini Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartoq aammalu Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataasooq.

Inatsisissatut siunnersuummik suliarinninnermini najugaqartuunissamik akileraartuussaataaannissamillu piumasaaqat ukiunit tallimaniit qulinut qaffanneqarsinnaanera ataatsimiititaliamit oqaluuserineqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu ukiunut qulinut qaffaanissamut apeqquut Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarnersoq ataatsimiititaliamit Naalakkersuisunut apeqqutigineqarpoq (takuuk ilanngussaq 2).

Nunatta pisuussutai aalajangersimasumik najugaqartunik kalaallinik pigineqarneri ataatsimiititaliamit pingaartinneqarmat Naalakkersuisut siunissami inatsisiliornissaminni najugaqartuunissamik piumasaaqat ukiunut qulinut aalajangersartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaalilluni aamma nunatta namminersulivinnissaanut aqquut nukittorsarneqassaaq.

Siullermeerinninnermi assersuutigalugu Kalaallit Danmarkimi najugaqartut inatsisissatut siunnersuummi matumani aalajangersimasumik najugaqartutut inissisimangillat. Najugaqartuunissamik akileraartussaataaannermillu aalajangersimasumik najugaqartunut piumasaaqatit § 7, imm. 5 malillugu Naalakkersuisunit immikkut akuerissuteqarfigineqarsinnaasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Kalaallit ilinniarnerninnut atatillugu assingusumilluunniit peqquteqarlutik nunap avataaniissimasut ukiuni tallimani aalajangersimasumik najugaqarsimanissaannik piumasaaqateqarfigineqartunut ilaatinneqannginnissaat ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq. Piumasaaqat taanna allannguiffiginissaanut, Naalakkersuisut piginnaatitsissummi aalajangersakkatigut

allannguisinnaasut ataatsimiititaliamit eqqumaffigineqarpoq, tamannali inatsisini ersarissumik allaqqanissaa ataatsimiititaliamit kissaatigineqarluni.

Taamaammat Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnissaat **ataatsimiititaliamik kaammattorneqarput**, taamaalilluni kalaallit nunami allamiikkallarsimasut aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piumasqaateqarfigineqartunut ilaajunnaarsillugit.

Siullermeerinninnermi ILO 169-ip taaneqarnera ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, taamaattumillu UPA23/92-mut isumaliutissiissut, ilaatigut ILO 169-ip Kalaallit Nunaanni atuutsinneqarneranut tunngassuteqartoq, innersuussutigineqassaaq.

Aalajangersimasumik najugaqartunut periarfissat:

Najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnerup ineriartortinneqarnissaa siullermeerinninnermi nalinginnaasumik tapersorsorneqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Aalajangersimasumik najugaqartut siunissami akuersissummik peqaratik aatsitassanik inuussutissarsiutigalugu paaasannaasut kiisalu atortut tigummiannartakkat atortullu motoorillit motooreqanngitsullu atorsinnaagaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Kiisalu aalajangersimasumik najugaqartut siunissami aatsitassanik, qanorluunniit annertutigisunik aammalu katersaanersut imaluunniit inuussutissarsiutigalugu inuussutissarsiutigaluguunniit piiarneqarsimanersut apeqqutaatinnagu, Kalaallit Nunaannit annissinnaassapput. Kiisalu siunnersuutikkut 100.000 kr.-inut killiliussisimaneq, aatsitassanut maanna inatsisaasumi ilisimaneqartoq, atorunnaarsikkiartorneqassaaq. Taamaalillunilu aalajangersimasumik najugaqartup akuersissummik pinissaanut pinnginnissaanulluunniit aatsitassap nalinga aalajangiisuujunnaassaaq. Siunissami aalajangersimasumik najugaqartoq sumiiffimmi kisermaassinissamik imaluunniit atortunit tigummiannartakkanit annertunerusunik atuinissamik kissaateqarpat akuersissummik peqarnissaq piumasqaataassaaq.

§§-it 7 aamma 8 malillugit (§ 10) paaanissamut katersinissamullu sumiiffinni killilersuinerit

§§-it 7 aamma 8 malillugit katersineq paaanerlu sumiiffinni makkunani ingerlanneqaqqusaanngillat:

- 1) *Sumiiffiit Inatsisartut inatsisaat malillugu paaanissamut akuersissummi imaluunniit atortussanut akuersissuteqarnermi pineqartunut ilaasoq.*
- 2) *Sumiiffiit aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu paaanissamut akuersissummi pineqartunut ilaasoq.*
- 3) *Sumiiffiit aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 44 malillugu suliakkiussanut najoqqutassami pineqartunut ilaasut, suliakkiussanut najoqqutassap tamanut ammasumik tusarniaassutigalugu nassiunneqareernerata kingorna.*
- 4) *Sumiiffik nunap sannaani eqqissisimatitaasoq.*

Imm. 2. Sumiiffimmi aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi pineqartunut ilaasumi § 7 malillugu piiaanermi, aatsitassat aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi pineqartunut ilaatinneqartut, taamaallaat saniatigut tunisassiassatut piiaqqusaapput.

Imm. 3. Sumiiffinni aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissummi pineqartunut ilaasuni §§ 7 aamma 8 malillugu katersineq piiaanerlu, ingerlatat aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissut malillugu ingerlanneqartut ataqqillugit, ingerlanneqassapput.

Imm. 4. Taamaattoq akuersissummut imaluunniit akuersissuteqarnermut pisinnaatitsissummik pigisaqartoq tamatumunnga allaganngorlugu atuuttumik isumaqatigiissuteqarfigineqarsimasoq katersisup uppersarsinnaappagu, katersineq piiaanerlu imm. 1-imi aamma 2-mi taaneqartoq sumiiffinni imm. 1, nr. 1-3-imi aamma imm. 2-mi pineqartunut ilaasuni ingerlanneqarsinnaavoq.”

Siunnersuut malillugu suliaqartut najukkaneersut sumiiffinni, aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu misissuinissamut akuersissummik ingerlatseqatigiiffimmut tunniussa qarfiusimasumi, suliaqarnissamut periarfissaqartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Aatsitassalli ingerlatseqatigiiffiup misissuinissamut akuersissutaani ilaanngitsut kisiisa najukkaneersut suliaqartut piiarsinnaavaat. Tamatumani ingerlatseqatigiiffiup misissuinissamut kisermaassisussaanerata tusaamanerlunneqarnissaa pinngitsoortinniarlugu. Ujaqqat pinneraasiassat aatsitassallu katersorneqartut allat erseqqinnerusumik aalajangerneqartut siunnersuut malillugu suliaqartunit najukkaneersunit taamaallaat atorineqarsinnaatitaasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Akuersissutit 1. oktober 2024 sioqqullugu nalunaarutigineqarsimasut siunnersuummit sunnerneqassanngitsut § 77, imm. 5-imi allassimavoq.

Annikitsumik aatsitassarsiorlut piginnaatitsissummillu pigisaqartut akornanni isumaqatigiittoqartarnissaa siuarsaanissamut periarfissat pillugit Naalakkersuisut qanoq isumaqarnersut Naalakkersuisunut ataatsimiititaliamit apeqqutigineqarpoq – takuuk ilanngussa 2.

Ujarassiortitsilluni takornariartitsinerit (§ 11)

Ujarassiortitsilluni takornariaqartitsinerit killiliussat sunnersuutikkut ammanerulersinneqarput. Pisortanit akuersissuteqarfigineqarnissamik piumasaaqatitaqanngitsumik aalajangersimasumik najugaqartut ilitsersuisoqarluni aatsitassarsioritsilluni angalaarnernik aaqqissuussinissamut periarfissinneqarput. immikkut akuersissuteqarfigineqartussaajunnaarluni. Ilitsersuisoqarluni aatsitassarsioritsilluni angalaarnerni peqataasut aalajangersimasumik najugaqartut, angalaarnernik aaqqissuisuusut, suliaasa assinginik ingerlatsisinnaapput. Peqataasulli aatsitassanik annissinissamik kissaateqarpata, tamanna pillugu §§-ini 8-mi aamma 9-mi aalajangersimasumik

najugaqanngitsunut maleruagassat atuutissapput. Pisinermut allagartamik takutitsinissap saniatigut aalajangersimasumik najugaqartunit aatsitassanik pisinermut uppernarsaateqarnissaq pillugu piumasaqaatinik erseqqinnerusunik aalajangersaasoqarsimangitsoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

§ 11 naapertorlugu katersinerit paaanerillu sumiiffinni tulliuttuni ingerlanneqarsinnaanngillat:

“Imm. 4. Imm. 1 malillugu angalaarnerni sumiiffiit makkua pineqartunut ilaatinneqarsinnaanngillat:

- 1) *Sumiiffiit Inatsisartut inatsisaat malillugu paaanissamut akuersissummi imaluunniit atortussanut akuersissuteqarnermi pineqartunut ilaasoq,*
- 2) *Sumiiffiit aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu paaanissamut akuersissummi pineqartunut ilaasoq, imaluunniit*
- 3) *Sumiiffiit aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 44 malillugu suliakkiussanut najoqqutassami pineqartunut ilaasut, suliakkiussanut najoqqutassap tamanut ammasumik tusarniaassutigalugu nassiunneqareernerata kingorna.*
- 4) *Sumiiffik nunap sannaani eqqissimatitaasoq.*

Imm. 5. Taamaattoq akuersissummut imaluunniit akuersissuteqarnermut pisinnaatitsissummik pigisaqartoq tamatumunnga allaganngorlugu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimasoq katersisup uppernarsarsinnaappagu, imm. 1 malillugu angalaarnerit sumiiffinni imm. 2, nr. 1-imi aamma 2-mi pineqartunut ilaasuni ingerlanneqarsinnaapput.”

Matusinissamut pilersaarummut 250.000 koruuninik killiliineq

Najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnermik matusinerup allamit ingerlanneqarnissaata missingerlugu qanoq akeqarsinnaanerata nassuiarneqarnera nutaartaavoq, tassalu § 5, imm. 2 naapertorlugu annerpaamik 250.000 kr.-inik. Tamanna ima isumaqarpoq; kisermaassisussaataaalluni akuersissuteqarfiusumut matusinissamik pilersaarut 250.000 kr.-it sinnerlugit akeqartussatut nalilerneqarsimappat aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni maleruagassat akuersissummut atuutsinneqassapput. Taamaaliornikkut akuersissuteqarani najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnermik nassuiaammut ilaatinneqanngitsoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq.

250.000 koruuninik aningaasartalerlugu killiliussaq taanna qaffanneqartariaqaraluartoq imaluunniit allanngorarsinnaalersinneqartariaqaraluartoq Kommune Kujalliup aamma Sulisitsisut tusarniaanermut akissuteqaataanni siunnersuutigineqarpoq. Naalackersuisut ima akisut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq: *”Aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu akuersissummik piumasaqaateqalinnginnermi, najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnissamut kisermaassisussaataaalluni akuersissutip ataani ingerlatassat qanoq annertutigisinnaanersut, kinaassusersiunngitsumik*

tunngavissarititaasumik atuutsitsinissamut, aningaasanut killiliusaaq aalajangersarneqarpoq. Sumiiffiup tikikkuminaannerunerani, assartuussinermut aningaasartuutit saliinermut aningaasartuutini sanilliussilluni annertunerpaasussaapput. Tunngavissarititaasup taassuma toqqarneqarneranut pissutaasut ilagaat, saliisoqarani pisoqartillugu nunap karsiata aningaasartuutininik matussusisussanngortarnera. Assartuussinermut aningaasartuutit qanoq annertutiginerat apeqqutaanani, Nunap karsiata aningaasartuutai taamaaginnartussaapput¹.”

Ataatsimiititaliamit tusarniaanermut akissutip itisilerneqarnissaa allakkatigut qinnutigaa – takuuk ilanngussaq 2.

Piginnaatitsissummik pigisaqartoq matusinissamik pilersaarut naapertorlugu saliisimanngippat, Nunatta karsianut nammakkersuutaasinnaaneranut aningaasanut killiliusamik annerpaaffilerneqarnissaa aalajangiinermut tunngaviusimasooq Naalakkersuisut tamatumani maluginiarpaat.

250.000 kr.-nimut aalajangiullugu killilerneqarnera annikitsumik aatsitassarsiorluni suliniuteqartunut immikkut ittumik annertuumik assartuussisariaqartunut ajornartorsiutinik pilersitsisinaanera Naalakkersuisut paasisinnaavaat. Taamaammat aalajangersagaq nutaamik oqaasertalerneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliamit tamanna isumaqatigineqarpoq 250.000 kr.-illu assartuussinissamut aningaasartuutitut ilaatinneqannginnissaannik **Naalakkersuisut** allannguutissatut siunnersuuteqarnissamut **kaammattuutigalugu**.

Kisermaassisussaatitaaneq:

§ 13 naapertorlugu sumiiffimmut erseqqinnerusumik killissalerneqartumut, atugassarititaasut erseqqinnerusumik aalajangersagaasut tunngavigalugit najukkami aatsitassanut tunngasunik suliaqarnissamut kisermaassisussaatitaalluni akuersissummik tunniussisoqarsinnaavoq. Akuersissutinut aalajangersagaq naapertorlugu nalunaarutigineqartunut ilaatinneqarput aatsitassarsiorluni misissuineq aamma aatsitassanik tamaginnik paaaneq. Aatsitassat qinnqornernik ulorianartunik akullit minillugit aatsitassat tamarnik ilaatinneqarput. Kisermaassisussaatitaanerup atuunnerani sumiiffimmut ataatsimut akuersissummik unammillertussamik tunniussisoqarsinnaanngilaq. Piffissaq akuersissuteqarfiusooq ukiunut 5-inut sivitsorneqartoq, taamaalilluni piffissaq akuersissuteqarfiusooq aatsitassanut tunngasunik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu aatsitassarsiorluni misissuinissamut akuersissutitut nalinginnaasutut siviussuseqalersooq Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarpoq. Siunissami kisermaassisussaatitaalluni akuersissummut

---

¹ Bemærkninger til forslaget s. 96

pisinnaatitsissummik pigisaqartoq piiaanissamut matusinissamullu pilersaarummik nassiussinissamik pisussaaffeqassaaq. Tamanna maannakkut aatsitassanut ikummatissanullu inatsisip ilaanik ingerlatitseqqiineruvoq. Piiaanissamut matusinissamullu pilersaarut sunik imaqaassanersoq pillugu aalajangersakkanik siunnersuut aamma imaqarpoq, taamatullu matusinermi ingerlatassanut qularnaveeqqusiinissamik piumasaqarnissamut erseqqissumik inatsimmi tunngavissamik qulakkeerisoqarluni.

Pisinnaatitsissummik pigisaqarsinnaasut

Aatsitassanut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu aalajangersagaq nutaalierneruvoq.

Maannakkut aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi atuuttumi annikitsumik aatsitassarsiornissamut akuersissutaasartut taamaallaat inunnut tunniunneqartartut, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq inuup ataatsip suliffeqarfiginngikkuniuk ApS-iussasoq imaluunniit A/S-iussasoq pillugu piumasaqaammik siunnersuut imaqarpoq. Taamaattoq ingerlatseqatigiiffimmi aalajangiisuusumik sunniuteqarneq inunnit nakkutigineqartussaavoq, taakkulu piumasaatit uku naammassisimasussaavaat:

- 1) Inuk Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsorsimaffianni nalunaarsorsimasumik najugaqassaaq, kiisalu minnerpaamik ukiuni siuliini 5-ini piumasaqaat taanna naammassisimassallugu.
- 2) Inuk Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartussaataaassaaq, kiisalu minnerpaamik ukiuni siuliini 5-ini piumasaqaat taanna naammassisimassallugu.
- 3) Inuk namminersortussaataaassaaq.

Taamaaliornikkut aningaasalersuinissap il.il. qulakkeernissaanut periarfissat pitsaanerulissasut peqatigisaanillu inuit Kalaallit Nunaannut atassuteqarnissaat pillugu piumasaqaat atuutsiinnarneqassasoq Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarpoq.

Aalajangersagaq malillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartoq piffissami akuersissuteqarfiusumi tamarmi qaammatisiutit malillugit ukiumi ataatsimi akuersissutinik 5-it sinnerlugit tunineqarsinnaanngitsoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (§ 14, imm. 4). Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarpoq aalajangersakkami siunertaasoq isertortukkut akunnermiliuttut suliffeqarfittut taagorneqartut pitsaaliorneqarnissaat. Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq piffissami akuersissuteqarfiusumi tamarmi akuersissut malillugu ingerlatassanik suliaqarnissamut pisariaqartumik sulianut paasisimasaqassasoq aningaasalersuinermullu pisinnaasaqassasoq aammalu akuersissut aamma akuersissut malillugu ingerlatassat pillugit pisussaaffinnik naammassinnissimassasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (§ 14, imm. 5). § 15 naapertorlugu akuersissut piumasaqaatit erseqqinnerusut naapertorlugit siullermik ukiumi 5-inik sivitsorneqarsinnaavoq, tamatumalu kingorna piffissani ukiumi 3-nik sivissuseqartuni, taamaattorli annerpaamik katillugit ukiumi 30-ni sivitsorneqarsinnaavoq.

Sumiiffik akuersissuteqarfiusoq (§ 17)

“Najukkami aatsitassanut tunngasunik suliaqarnissanut akuersissummut piffissaq akuersissuteqarfiusoq nunaminertamut 1 kvadratkilometerimut aalajangersarneqassaaq.

Imm. 2. Sumiiffik akuersissuteqarfiusumi sumiiffiit makkua pineqartunut ilaatinneqarsinnaanngillat:

- 1) Sumiiffik Inatsisartut inatsisaat malillugu piiaanissamut akuersissummi imaluunniit atortussanut akuersissuteqarnermi pineqartunut ilaasoq,*
- 2) Sumiiffik aatsitassanut tunngasunik suliaqarnej pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu kisermaassisussaatailluni akuersissummi pineqartunut ilaasoq, imaluunniit*
- 3) Sumiiffik nunap sannaani eqqissisimatitaasoq.”*

Royalty

Siunnersuut Naalackersuisut royaltynik aalajangersaasinnaaneranik tunngavissiisooq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq (§ 29).

Najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarnerit aammalu aatsitassarsiutileqatigiit

Inatsisip ammanerulersinneqarnissaanik siunertaq, taamaalillunilu aalajangersimasumik najugaqartut najukkani aatsitassanut tunngasunik suliaqarsinnaanerisa ajornannginnerulersinneqarnissaa, siullermeerinninnermi taparserneqartoq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Tamatumunnga atatillugu Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnerup assigiinngisitaartuunissaa siunertaralugu aatsitassarsiornermik suliffissuaqarnerup ineriartortinneqarnissaata pingaaruteqarnera oqaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu tusarniaanermi akissutitut tiguneqartuni ajornartorsiutit paasinarsinneqartut aammalu tusarniaanermut akissutit Naalackersuisunit malinneqarsimanersut ataatsimiititaliamit sukumiisumik isummersorfigineqarnissaat kissaatigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Aatsitassarsiornermik suliffeqarfissuit ineriartornerannik tusaamanerlutsitsinani aatitassarsiornermik annikitsumik ingerlatsisut atugaannik pitsanngorsaannissamik Naalackersuisut anguniagaat siunnersuutikkut iluatsisimanersooq ataatsimiititaliamit isummerfigineqartariaqartoq immikkut erseqqissarneqarpoq.

Nunani tamalaani pitsaassutsit periutsillu pitsaasut

Nunani tamalaani pitsaassutsit atorneqartut inatsimmi § 1, imm. 2-mi issittumi pissutsinut naleqqussarneqarsimanissaat pingaaruteqartoq siullermeerinninnermi oqaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu nunani tamalaani pitsaassutsit periutsillu pitsaasut suut malillugit inatsisissatut siunnersuusiartik Naalackersuisut suliarisimaneraat itisilerneqassasoq BlueJayimit kissaatigineqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Tamanna Naalackersuisunit akineqanngitsooq ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq. Inatsimmi § 1, imm.

2 naapertorlugu ingerlatassat naleqquttumik aammalu pissutsini taamaaqataanni nunani tamalaani suleriaatsinut pitsaasunut naapertuuttumik suliarineqarnissaat aatsitassarsiornermik annikitsumik ingerlataqartunut qanoq piumasaqaateqarfionersoq ersernerluttoq Sulisitsisut tusarniaanermut akissuteqaamminni saqqummiuppaat. Naalakkersuisut ima akisut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq:

*nunani tamalaani malitassat" aamma "best available praxis" oqaatsitut allanngorartuartutut atorneqarput, piffissap ingerlanerani allanngoriartortarlutik. Taamaattumik erseqqinnerusumik maleruagassiinissaq nalunaarutitut ilusilimmi isumagineqarpat pitsaanerpaasussaavoq"*².

Ataatsimiititaliap apeqqutit allakkatigut Naalakkersuisunit itisilerneqarnissaat qinnutigaa – takuuk ilanngussaq 2.

Issittumi ineriartornermut suli malinnaanissaq ataatsimiititaliamit pingaartinneqarpoq. Taamaattumik malittarisassat ingerlaavartumik teknikkikkut ineriartornermut ilisimasanullu nutaanut nalimmassarneqarsinnaaqqullugit killiuliussat nalunaarutikkut suliarineqarnissaat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Tassani allassimavoq siunnersuutip pisortanut aningaasaqarnikkut qanoq sunniuteqarnissaanik aningaasartaliilluni missingiinissaq annertuumik nalorninartortaartoq. Aatsitassanut suliassa qarfiup nunarsuarmi akit nikerarnerannit annertuumik sunnerneqartarpoq, tassungalu ilanngullugit aatsitassanut niuerfimmi akigititanit. Kiisalu pissutsit arlallit assigiinngitsorujussuillu aammalu nikerartut pitsaasumik pitsaanngitsumillu sunniuteqarsinnaasut Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarpoq.

Sulisut aatsitassanut suliassa qarfimmi aqutsinermik suliqaartut suliassatigut piginnaanngorsarnissaannut amerlisinnissaannullu aningaasanik immikkoortitsinissaq pisariaqalissagaluarpat, taakkua sapinngisamik pinsinnaatitsissummik pigisaqartup oqartussat suliarinninneranni aningaasartuutunik utertitsilluni akiliineranit matussuserneqartassasut Naalakkersuisunit paasissutissiissutigineqarpoq. Siunnersuut pisortanut, inuussutissarsiorturnut avatangiisinut, pinngortitamut innuttaasullu peqqissusaannut annertunerusunik aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu sunniuteqassanngitsoq Naalakkersuisunit ataatsimut isigalugu nalilerneqarpoq.

Tunngavissat pigineqartut tunngavigalugit allatut naliliinissamut ataatsimiititaliaq tunngavissaqanngilaq.

²Siunnersuummut nassuiaatit qup. 129

Ataatsimiititaliap inassutai

- Siuliini allannguutissatut kaammatuutigineqartut Naalackersuisunit saqqummiunneqareerpata **amerlanerussuteqartunit** Inuit Ataqtigiit aamma Siumut siunnersuutip taama iluseqartillugu akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.
- Naleqqakkut **ikinnerussuteqarlutik** siunnersuut pillugu oqaatigaat:

“Naleqqamiit maluginiarparput kinaassusitsinnik timitalersuerusunneq piumaneqanngitsoq.

Naalackersuisut immikkoortoq 75 aamma 123-imut oqaatigisaat aallaavigalugu, namminiilinnissamut taasisinnaasut tassaannigitsut nunatsinni najungaqartut tamarmik.

Tamanna oqariartuut Namminersornermi Inatsisissap Isumaliutissiissutaani ilanngussaq 7 malillugu ersarippoq tunngavissinneqarnikoq³.

Taamaammat Naleqqamiit ajuusaarutigaarput sulii kalaallit illersornagit ILO-169 aamma UNDRIP malillugu pisinnaatitaaffiisa illersorneqarusunnginnerat.

Sangujoraartumik sulineq Naleqqamiit isumaqataaffinngilarput. Ullumikkut qaammatit arfineqa marluk, aqangu ukiut tallimat, aqangu sunamita piumasaqaat nutaaq.

Aatsitassarsiornissaq kalaallinut nunasisunullu assigiinniarpat, ILO-169, UNDRIP allallu malinnagit inissinniarpat, taava pisinnaatitaaffitik annaassavaat namminiilivinnermi?

Minnerunngitsumik assigiimmik inatsisip atuutsinneqarnissaa Naleqqamiit pingaartipparput. Aatsitassarsiornaveersaartitsiniaraanni nassuerutigineqarniarli nipituumik, ukiut tamaasa taamannaanaq aningaasartuuteqarunnaarluta Naalackersuisoqarfimmik”.

---

³ <https://naleraq.gl/wp-content/uploads/2023/03/Ilanngussaq-7-Inuiaat-Kalaallit.pdf>

Tamatut oqaaseqarluni isumaliutissiisummillu allassimasutut paasinnilluni matumuuna ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Karl Tobiassen
Siulittaasoq

Aqqalu Jerimiassen
Siulittaasup tullia

Adam Kristensen

Mikivsuk Thomassen

Lars Poulsen

Kuno Fencker

Knud Mathiassen